

AFRİKANIN MAGNAN KARINICALARI KÖR, YIRTICI FAKAT YARARLI

Jacques MARSAULT

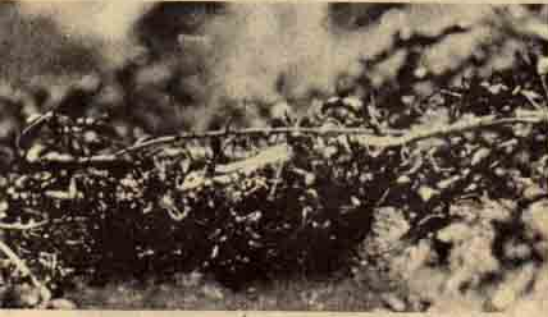
Bun'ara 400 kg. ağırlığında bir mandayı iskelet haline getirip tertemiz etmeleri için on saat yetmektedir. Bununla beraber, yerli boylar bunlardan memnundurlar, çünkü gözsüz olan bu karıncalar, bedavadan etkili bir temizlik hizmeti görmektedirler. Magnan karıncalar hayvanların hepsine hücum ederler, fakat çok kez avlarını burada olduğu gibi seçerler. (Burada çekirgenin sırtında bir karınca ile bir Afrika karıncası - Truxal - görülüyor). Genişliği sadece 3 sm. olan bir kol halinde ilerler ve on saatlik bir süre içinde saatte ortalama 100 m. hız yaparlar. Akına en azından birbuçuk milyon katıldığından «temizleme» güçleri önemlidir. Bu türden bir akında yaklaşık olarak 300.000 böcek yok olur. Sürülerin büyük kısmını teşkil eden işçilerin (Dişi) % 20 : 25'i ortada gider, (yapıları daha büyük olan askerler kolların yanlarını korur.) ve üsse dönerken bir av götürür.

Ne Fabre ne Maeterlinck, o tanınmış karınca gözleyicileri bu fotoğrafları çekemezlerdi; gerçekten avcı karıncalara (Dişi karıncalar), böcek uzmanlarının bilimsel olarak Annoma adını verdikleri Afrika Magnanlarına yaklaşmak için fotoğrafçı Carlo Bavagnoli bir dalgıç elbisesi giymek zorunluğunu duymuştur. Son derece yırtıcı ve saldırgan olan bu böceklerin saldırısından ne insan ne de hayvan, kendini kurtaramıyor. İnsan kaçabilirse, kuşkusuz çok acılı birkaç yara ile kendi-

ni kurtarır; ancak 400 kg. ağırlığında yaralı bir mandanın 10 saata varmadan sıyrma iskelet haline getirildiği anlatılmaktadır. Ve eskiden bazı Afrika boylarının, bu acımasız biçimdeki ölümü savaş tutsaklarına uyguladıkları söylenmektedir.

Schneirla'ya göre magnanların akınları, kraliçenin yumurtlama devresinin tepkisiyle başlıyor. Başka bir deyişle, kraliçe arka arkaya yumurtlama nöbetlerine giriyor ve bu vesile ile de karıncaların etkinliği birden fazlalaşarak akınlar başlıyor.

Akrabaları Amerika Ecitone'ları gibi Afrika Magnanları da göçebirdirler; inanılmayacak kadar çok sayıda böceği yokeden akınlarında üs görevi - yapan geçici yuvalarda barınırlar.

İşin şaşıracak yanı bu böcekler kördürler; kraliçenin yumurtlamaya çabaladığı, topluluktan bir bölümün de içinde beklediği üslerine dönmek için, kokulu izlerden yararlanırlar.

Kraliçenin yumurtlama dönemlerine bağlı belirli sürelerde, geçici yuvalar terk edilir ve topluluk bölgenin besin kaynakları daha tükenmiş olmaktan uzak bile olsa, göç eder. Bu göçler, yönelmenin şekli bilinmemekle beraber, doğru çizgi üzerinde yapılır. «Rüzgârın etkisi söz konusudur» türünden çeşitli varsayımlar ileri sürülmekte ise de hiç biri, pek doyurucu değildir.

Bununla beraber bu karıncaların bazen aynı ya da ayrı bir akın tarafından bırakılan izi izledikleri bir gerçektir. İşte böylece terk edilen bir konak yeri yeniden tutulmaktadır. Bu göçebelik yuvaların, neden öteki karıncalarınkinden olduğu gibi işlenip geliştirilmediğini açıklamaktadır. Bunların ki, altı üstü, yerde açılmış bir çukurdan ibarettir.

Magnanlara bir afet gözüyle bakılabilir; fakat bu böcekler ne kadar korkunç

Yukarıda bir kraliçe çoğunlukla dişi işçilerden oluşan yürüyüş halinde bir kol ve bir asker görülüyor. İşçiler, ormanlardaki kırmızı karıncalardan azıcık büyük. Askerlere gelince, bunların iğnesi yoktur, ancak çeneleri, her tür böcek kabuğunu yarabilecek kadar kuvvetlidir. Bunlar sadece etobur değildir, bazı durumlarda otobur rejimine de girerler. Böylece yağ palmyesinin meyvelerinden çok hoşlanırlar. Karıncaların bu değişik beslenme olanağı, kendileri hesabına önemli bir kozdur. Bununla beraber, bunların bereketli bölgeleri bırakma nedenleri, yön tutma yöntemleri gibi bilinmemektedir.

olurlarsa olsunlar, doğa ekonomisinde çok önemli bir rol oynamaktadırlar; çünkü bunlar böcek topluluklarının ayarlamasını sağlamakta ve geçiş yolları üzerinde rastladıkları leşleri yok ederek, «temizlikçi» görevi yapmaktadırlar. Ve bunlar kendileriyle beklenmedik bir karşılaşma ne kadar korkunç olursa olsun, yok etme yolları aranmayarak önemli olduğu kadar yararlı olan işlerinde serbest bırakılmadırlar.

SCIENCE ET VIE'den
Çeviren: Nizamettin ÖZBEK